Poštnina plačana v gotovini. Došlo 3. III. 1934 V Ljubljani, dne 8. marca 1934. Štev. 30. Letnik LXXIV. (šol. leto 1933./34.)

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Po odgodeni izredni skupščini JUU

Neprimerno bi bilo, ako bi si prikrivali istino in ne bi priznali, da so rezultati naših glavnih skupščin od ustanovitve udruženja do danes slabi, odnosno ne tako plodni, da bi krili fizične in gmotne žrtve, ki so bile doprinešene za naše glavne skupščine.

Med hibe in zlo moramo prištevati neparlamentarne razprave in obstrukcijsko preprečevanje dostojanstvenega dela na glavnih skupščinah. Temu primerni so bili tudi rezultati in delo izvršne uprave na realizaciji zaključkov glavnih skupščin. Sklepi so bili izglasovani povečini v največjem hrupu.

Poleg gornjega dejstva so ovirala plodno delo v našem udruženju tudi neprestana trenja, ki so se pojavljala med bivšo beograjsko sekcijo in med izvršno upravo. Ta trenja so bila vzrok, da se je zaradi njih izgubilo neizmerno dragocenega časa na sejah glavnega odbora in da tudi seje glavnega odbora niso prinašale onih rezultatov, kolikor je bilo vloženih fizičnih in gmotnih žrtev.

Najhujše se je pa stopnjevalo nedelo v udruženju v zadnjih letih, ker so vse sile absorbirale borbe, ki so se razpletle širom države po vseh banovinah. V odločilnem času so šli mimo večine učiteljstva važni problemi in zamujena je marsikatera prilika, bodisi glede vzgoje in priprave članstva za bodočnost, bodisi kar se tiče rezultatov v pogledu aktualnih šolskih in prosvetnih vprašanj.

Razume se, da mora biti takega stanja čim prej konec, ako nočemo riskirati popoln notranji razkroj in oslabljenje udruženja. Dejstvo, da smo številčno v tem času jako napredovali, nas ne sme omamiti pred pravim pogledom, da številčno napredovanje še ne zadošča, ako istočasno ni tudi notranjega napredka in ojačenja notranje zavesti in v pogledu konstruktivnega dela s strani članstva.

Poleg učiteljstva, ki mora računati s svojim udruženjem, ima gotovo svoj interes na njem tudi državna uprava.

Interes državne uprave na našem udruženju se gotovo koncentrira samo na nekatere točke, ne pa, da bi državna uprava hotela imeti polno oblast nad udruženjem in bi hotela odvzeti učiteljstvu avtonomijo v lastnem udruženju. To, slednje, ne bi bilo niti v interesu državne uprave!

Predvsem je interes državne uprave pri učiteljskem udruženju ta, da ima isto vse nacionalne atribute, ki jih mora imeti danes šola in narodna prosveta; zato morajo imeti te nacionalne atribute tudi učitelji teh šol in njihova organizacija kot predstavnica stanu.

Interes državne uprave pri učiteljskem udruženju leži tudi v tem, da želi imeti državna uprava v udruženju konstruktivnega sodelavca na polju organizacije šolstva in narodne prosvete ter smatra učiteljsko organizacijo kot nekak nadomestek stanovske zbornice, kakor jih imajo drugi stanovi in katere zaslišuje državna uprava v aktualnih vprašanjih pri urejevanju strokovnih vprašanj.

Tretji in zadnji interes državne uprave nad učiteljskim udruženjem se pa najbrže zrcali v tem, da želi od učiteljstva dostojanstvo dela in nastopanja v javnem življenju, med kateri interes spada tudi dostojanstveno nastopanje učiteljstva na svojih skupščinah, da s tem ne pada ugled stanu kot vzgojevalca naroda v javnosti.

Drugih interesov menda državna uprava ne more imeti pri učiteljskem udruženju in jih tudi ne more zahtevati.

Vsi gornji interesi so pa tudi naša najiskrenejša želja, da se v polni meri uveljavijo v naših vrstah in iz tega razloga ne more biti razlike med državno upravo in med željami učiteljstva, ki jih ima v pogledu svojega udruženja.

Če niso stvari do danes tekle tako, je sigurno treba staviti vse napore v to, da se nedostatki, ki jih navajamo v prvem delu, odpravijo. In prav v zadnjem času — mislimo — da smo bili v tem pogledu na pravi poti.

Takoj po letošnji skupščini smo poudarili, da vidimo izhod iz sedanje situacije za ozdravljenje razmer v preureditvi sedanjega sistema v udruženju samem in v preureditvi njene uprave.

Izven vsake debate je, da mora sedanja linija udruženja ostati in je treba ojačiti garancije za njen obstoj. V udruženju samem je treba uvesti direktni sistem, da bo kontakt med izvršno upravo in med sekcijami čim večji in čim intimnejši, na drugi strani pa je treba tudi povečati kontakt med vodstvi sekcij in sreskimi učiteljskimi društvi. Sedanji upravni odbori — pa bodisi glavni odbor ali upravni odbori sekcij — so se izkazali kot nezadostni v tem oziru, ker je bila premajhna prožnost za njih sklicanje in se seje niso mogle vršiti tako pogosto, kakor bi to zahteval interes dela. Iz tega razloga je izostala inicijativa, ki bi morala prihajati od sekcij napram centralni izvršni upravi in inicijativa, ki bi morala prihajati od sreskih društev napram vodstvu sekcij. Še bolj izoliran od glavnega odbora je pa ostajal glede informacij o položaju v udruženju izvršni odbor. **V zadnjem času se je celo izkazalo, da je ostal izvršni odbor v načelnem naziranju predstavnik samega sebe, dočim so pravi predstavniki mišljenja učiteljstva ostali predsedniki sekcij.** Tudi ta primer nas uči in nam daje direktive za nujne izpremembe v pogledu ustroja naše organizacije.

Jasno je, da v takem položaju, ako nima izvršni odbor predsednikov sekcij za sabo, ne more dati nikakih garancij niti za vzdržanje nacionalne linije med večino učiteljstva, niti v pogledu konstruktivnega soudejstvovanja večine učiteljstva pri aktualnih vprašanjih šolstva in narodne prosvete, niti v pogledu mirnega in dostojanstvenega poteka skupščin ter vzdržanja avtoritete na teh skupščinah. Iz tega nujno sledi, da je treba vrhovno in odločujočo oblast v udruženju prenesti iz sedanjega izvršnega odbora na predsedniški odbor, ki bi ga tvorili predsedniki vseh sekcij z eksekutivo v Beogradu. **Taka korporacija bi dala polno in najširšo garancijo, da se bo vzdržala v udruženju dosedanja nacionalna linija, da bo učiteljstvo konstruktivno sodelovalo pri ureditvi šolstva in prosvete tudi s privatno inicijativo in da bodo učiteljske skupščine imele polno avtoriteto pri učiteljstvu.** Razume pa se, da v tem primeru ne potrebujemo v Beogradu izvršnega odbora v sedanji obliki, temveč le eksekutivo, obstoječo iz predsednika, podpredsednika, tajnika in urednika stanovskega glasila, ki bo izvrševala voljo in naloge skupščin in predsedniškega odbora. Prepričani smo, da bi nam dvomesečne seje takega predsedniškega odbora, ki bi morale biti dobro pripravljene, prinesle več uspehov, kakor vse dosedanje delo sej glavnega odbora in delo, ki ga je upravljal dosedanji izvršni odbor. Prepričani pa smo tudi, da bi bile žrtve v gmotnem oziru, ki bi bile le neznatno večje od sedanjih, plodonosnejše naložene, kakor denar, ki smo ga do sedaj trosili za upravne posle organizačnih instanc v našem udruženju.

Isto tako je nujno potreben večji kontakt med vodstvom sekcij in sreskimi učiteljskimi društvi. Sedanji upravni odbori te funkcije niso mogli vršiti, kakor bi bilo potrebno in mnoga nesporazumljenja so nastajala pri sreskih društvih samo zaradi premalega kontakta med sreskimi društvi in vodstvom sekcij. Iz tega razloga bi bilo treba pri sekcijah izvesti reformo uprave v tem zmislu, da bi se mesto sedanjih upravnih odborov sekcij sklicevali predsedniški zbori, ki bi obstojali iz predsednikov vseh sreskih društev in iz sekcijske eksekutive. Ta naj bi obstojala samo iz predsednika, podpredsednika, tajnika in eventualno blagajnika ter naj bi nadomeščala sedanje upravne odbore sekcij. Gotovo je, ako bi se ti predsedniški zbori sekcij sestajali vsaj trikrat med šolskim letom, da bi nastopile v našem udruženju tudi v sekcijah kmalu vse druge razmere, kakor so sedaj. Ta predsedniški odbor je že dobro izprakticiran v dravski banovini, kjer se je ta institucija prav dobro obnesla.

Druge sankcije, ki so bile predlagane za odpravo nedostatkov v našem udruženju in v svrho moralnega dviga poedincev in celote so že znane. Vsebuje jih skupščinski poslovnik za naše skupščine in zborovanja ter pravilnik za stanovska razsodišča. Obžalovati je le, da tudi v tem pogledu izgubljamo čas in nimamo onega zmisla za te zadeve, kakor ga iste zaslužijo.

Čas je že, da se enkrat konsolidirajo razmere in pridemo do resnega stvarnega dela v udruženju ter do potrebnega miru, ki je predpogoj za uspešno delo. V tem oziru nam ne smejo biti nobene žrtve prevelike in nas ne smejo motiti pomisleki, ki so samo momentanega značaja. Večina učiteljstva je danes trdno odločena, da nastopi odločno proti vsakemu izigravanju interesov udruženja iz lokalnih ali osebnih razlogov.

Ne redukcije — ampak nova nameščenja

V poslednjih letih se vedno pojavlja o priliki proračunske debate bojazen pred redukcijami. Priznati moramo, predvsem ako gledamo stalno naraščajoče število brezposelne mlade inteligence, da je ponekod redukcija nujno potrebna in to v korist onih, ki že več let čakajo na namestitev, ki že leta preživljajo brez zaslužka in propadajo v brezdelju. Nikake redukcije pa ne bi moglo prenesti osnovno šolstvo, ker je pač ravno tu potrebno, da se število učiteljstva poveča.

Ako bi hoteli zadostiti samo najnujnejšim potrebam našega osnovnega šolstva, bi morali namestiti vse absolvente učiteljskih šol, ki sedaj čakajo na službo. Toda ravno v osnovnih šolah, ki predstavljajo za narod največjo in najvažnejšo prosvetno institucijo, ne bi smelo biti nikoli pomanjkanja učnih moči, marveč bi se moralo ravno tu stremeti za modernizacijo in stalnim naglim napredkom.

Od uedinjenja dalje moremo zabeležiti prav lep napredek in je porast osnovnega šolstva razviden iz naslednjih številk:

Leta 1919. je bilo v naši državi 7.465 šolskih poslopij, a leta 1930. jih je bilo že 8.797. Leta 1919. je posečalo osnovne šole 967.000 učencev a v letu 1933./34. že 1,262.000. V letu 1919. smo imeli 17.719 učiteljev(-ic) a danes jih je že 24.612.

Poleg drugih ustanov občuti pritisk krize tudi naše šolstvo. Vendar je danes opažati, da so merodajni krogi prepričani, da je ravno osnovna šola ona ustanova, ki ne prenese nikakih redukcij proračuna, marveč se mora skrbeti, da se s povišanjem proračunskih postavk za osnovno šolo poveča tudi delo za narodno izobraževanje, da se nudi narodu ono izobrazbo, ki mu je res nujno potrebna. To razvidimo iz besed g. prosvetnega ministra dr. Ilije Šumenkovića, ki je v proračunski debati rekel:

»Osnovno šolstvo je imelo za l. 1933./34. po proračunu 514,000.000 Din. Ako se odšteje od te vsote 28.5 milijona Din kredita, ki je bil namenjen za meščanske šole, tedaj vidimo, da je ostalo za osnovno šolstvo v tem letu le 485 milj. Din. V sedanjem proračunu je predvidenih za osnovno šolstvo 503.5 milj. Din, kar pomenja, da so krediti za osnovno šolstvo v letošnjem proračunu povečani za 17.5 milijonov Din. Meščanske šole imajo v letošnjem proračunu posebno postavko v znesku od 28.5 Milj. Din, ki je ločena od proračuna za osnovno šolstvo.

Gotovo bo presežek v letošnjem proračunu namenjen predvsem za nameščanja novih učiteljev(-ic). Da se sedaj resno misli na nameščanje učiteljskih abiturientov in abiturientk povzemamo povsem jasno iz debate v parlamentu. — **Na vprašanje kaj je z učiteljskimi namestitvami je odgovoril prosvetni minister naslednje:**

»Vedel sem, da me boste vprašali kaj je z učiteljskimi namestitvami? Gospoda, na to vprašanje ste dobili prvi odgovor v poobla-stilih, ki jih daje finančni zakon kraljevski vladi in v komentarjih s katerimi je finančni odbor opremil ta pooblastila. Naj Vam citiram te komentarje:

Finančni odbor se nadeja, da bo z omenjenimi predpisi (tu so mišljena pooblastila, ki ste jih dali kraljevski vladi) rešeno važno vprašanje, tako v pogledu administracije, kakor tudi v pogledu državnih izdatkov. Znižanje števila osobja je možno, ampak povsem jasno je, da bo v nekaterih resorih število osebja še povečano. To zadeva predvsem tudi prosvetno ministrstvo.«

Ravno v pogledu potrebe nameščanja abiturientov z ozirom na potrebe osnovnega šolstva je ugotovil g. prosvetni minister v svojem ekspozeju naslednje:

»Osnovno šolstvo je eminentna državna funkcija in ravno v tem pogledu ni današnje stanje niti najmanj zadovoljivo. V naših osnovnih šolah je približno 1.200 razredov, ki nimajo svojega učitelja. Razredi so prazni, in imamo tudi občine kjer ni niti enega učitelja, dasiravno so mnoge občine z lastnimi sredstvi, brez državne pomoči, sezidale šole. Sedaj imajo šolska poslopja a nimajo učiteljev. Tako stanje povzroča skrbi in treba bo najti izhod. Na drugi strani pa leži v min. prosvete 1.700 prošenj, absolventov učiteljskih šol, ki čakajo na svoje namestitve. (Pripominjam, da bo dovršilo letos še približno 1.300 kandidatov učiteljske šole.) Ti mladi ljudje nestrpno čakajo, da pojdejo na deželo in da se posvetijo poklicu, za katerega so se pripravljali. Te nove namestitve bodo povečale število osebja v tem resoru. Sličnа je situacija tudi pri drugih ministrstvih. Jasno je, da se morajo v administraciji izvršiti gotove spremembe z ozirom na socialne in ekonomske momente, kakor tudi na kvalifikacijo in je zaradi tega bila vnešena odredba v čl. 48. predloga fin. zakona, katere namen je, da to vprašanje reši.«

Uvideva se potreba nameščanj nele v ministrstvu, marveč je večina govornikov, ki so govorili v parlamentu k prosvetnemu proračunu poudarjalo, **da je potreba osnovne šole potreba naroda.** Vsi so resno razmišljali, kako dobiti možnosti za namestitve novega, za našo osnovno šolo tako potrebnega, učiteljstva. Navajamo tu le primer narodnega poslanca g. dr. Bogdana Vidovića, ki je izjavil:

»Potrebno je, da vzgojimo nove nacionalne jugoslovanske državljane, tipe jugoslovanskega človeka. Pričnimo pri sebi in ustvarimo najprej nacionalno-jugoslovansko prerojene parlamentarce. Radi tega predlagam, da mi, narodni poslanci, od svojih prejemkov žrtvujemo po 50 Din dnevno. Začnimo pri sebi in dajmo dober vzgled. Upam, da bodo temu vzgledu sledili tudi naši tovariši iz senata in od prvega aprila imamo sigurno nameščenih toliko učiteljev, kolikor je poslancev in senatorjev.«

Ako bo ta predlog sprejet, tedaj bo lahko nameščenih samo iz tega denarja približno štiristo novih učiteljev(-ic). Priznati moramo, da je g. dr. Vidović pokazal najlepši primer, kako naj skrbe narodni zastopniki za potrebe šole — za potrebe naroda.

Naša osnovna šola ne more prenesti nobenih redukcij, marveč je nujno potrebno, da se zviša število učiteljstva. To dejstvo, so spoznali sedaj tudi merodajni krogi in zato smemo upati, da osnovnega šolstva ne bodo v bodoče z redukcijami doleteli nikaki pretresljaji in bodo tudi brezposelni abiturienti stopili v krog kulture našega naroda in prišli do izvrševanja poklica, za katerega so se s tako vnemo pripravljali.

Učitelji, ki nam je procvit našega osnovnega šolstva nad vse, smo prepričani, da smemo mirno pričakovati tudi v bodoče le ukrepe, ki bodo brez redukcij služili samo napredku našega šolstva.

Časopis „Mlada Jugoslavija" kot tedensko delo v višji narodni šoli

Prispevek k debati o uporabnosti mladinskega časopisa.

»Šola ne bodi izolirana od življenja in ne stoj ob strani življenju, nego bodi kos pristnega življenja in blizu temu življenju!«

(Dr. Gogala: »Obča metodika«, str. 196 (SŠM 1934).

Zvezati šolo z življenjem — to je iskrena želja vseh onih, ki vidijo v mladinskem časopisu važno sredstvo za izobrazbeno in vzgojno oblikovanje slovenske mladine. Kajti še le v zvezi z realnim življenjskim dogajanjem bo v učilnicah zavel duh prave sodobnosti, ki zavrača »kulturne dobrine«, postavljene na peščena tla, in zračne gradove, ki se zrušijo, čim stopi mladina v istinito življenje... Čitanke, učbeniki in vsa sentimentalna beletristika nam danes ne morejo zadostovati, če hočemo — v skladu s sodobno pedagogiko — najti žive odnose med otrokom in življenjem!

Dober decenij »šolske reforme« imamo za seboj, mnogo smo govorili o šoli življenjske bližine, o strnitvi šolskega dela z življenjem samim, kljub temu še vedno straši širom naše domovine duh izoliranih predmetov, duh stare didaktične teorije, duh neživljenjskega »strokovnjaštva«. Kdorkoli je prelomil s preteklostjo, je občutil vrzel, ki ne dopušča, da bi se uveljavil docela princip življenjske bližine. Manjkala so sredstva za podvig resničnega življenja v sfere oporišč in praktičnih izhodišč celotnega šolskega dela.

Po zaslugi vsega učiteljstva se je posrečila akcija za poizkusno izdanje mladinskega časopisa — prvega mladinskega časopisa v Jugoslaviji sploh. V uredniškem odboru smo — kljub nepredvidenim zaprekam — šli z veseljem na delo, da ustvarimo vsaj skromno sliko naših prizadevanj. Priznati moram, da se nam vsled raznih težkoč ni posrečilo pokazati ideala! Sicer to tudi ni bil naš namen, ampak smo hoteli pred vsem poslati v slovenske učilnice pozdrav nove poti v pomlad — impulz za novo delo...

Naj bi bil odziv tovarišev(ic) prav tako iskren, kakor so iskrena prizadevanja onih, ki jim je časopis življenjsko vprašanje naše šole!

Moja naloga je, da kot sourednik in šolnik — stoječ sredi razrednega dela — pokažem, je li poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« mogla ustreči željam in potrebam **šole.** Stoji li ta prva številka **v službi življenja in šole?** Ali se da časopis porabiti samo kot šolsko čtivo ali morda celo kot življenjsko oporišče ali praktično težišče vsega šolskega dela v preteklem tednu? Je li poizkusna številka dokazala svojo uporabljivost v šoli?

To so vprašanja, ki bodo odločilna v razpravi za prisvojitev ali odklonitev časopisa. Zato naj jim zaenkrat posvetim le praktični temelj lastnih izkustev v 5. šolskem letu t. j. v I. razredu višje narodne šole! Obširnejša razglabljanja naj sledijo pozneje!

Omeniti moram, da so moji dečki bili idejno že pripravljeni na mladinski časopis. Saj so ga nestrpno pričakovali že od lanskega leta, ko sem jim pokazal češki »Mlady svet« (kar sem opisal v »Učit. tovarišu«). Vendar sem jih pustil v negotovosti, dokler se ni pred tednom uresničil celoletni sen!

Ves načrt dnevnega dela je bil takoj razveljavljen. »Naš rod« je stopil docela v ozadje in lotili smo se časopisa... Docela spontano!

Priroda in človek — to sta komponenti one življenjske dinamike, ki razredni zajednici narekuje snov od tedna do tedna, že od I. razreda dalje. Zato ni čuda, če mladina spontano sega po vsem, kar bi utegnilo razširiti njeno duševno obzorje. Aktivnejši so

n. pr. takoj kritično presodili vsebino, češ, da je le malo slik in novic, drugi so poiskali — povsem asociativen pojav! — sličnosti z »Mladym svetom«, tretji so se veselili novega čtiva in izražali željo, da se dalje časa bavimo s časopisom. Efekt prvega dne je bil soglasen sklep, da — po svoji navadi — sprejmemo tudi »Mlado Jugoslavijo« kot tedensko delovno enoto v svoje šolsko delo. Rečeno — storjeno! Do ponedeljka je moral vsak pregledati časopis, premotriti snov in predložiti pismene predloge za tedenski načrt.

Po veliki večini snovi je poizkusna številka namenjena srednji in višji stopnji, ki sta tudi najbolj poklicani preizkusiti uporabnost lista v šoli. V bodoče bi se morali seveda ozirati v enaki meri tudi na nižjo stopnjo.

Že pri urejevanju smo kolikor mogoče vpoštevali, da se bo dala snov prilagoditi uradnim zahtevam šol. načrta. V praksi sem videl, da sega izbira celo preko tega okvira in neprisiljeno uvaja deco v vrednote, ki niso »predpisane«, a jo vendar zanimajo.

Iz 32 domačih nalog se je rodila skupnostna misel, da obsega časopis mnogo zanimive snovi, ki je v enem tednu niti obdelati ne bomo mogli.

Sestavili smo končno skupen načrt, ki — izražen v predmetih — vsebuje sledeče:

1. **Jezikovno izražanje:** O časopisju — kakšne časopise razlikujemo — uredništvo in upravništvo — kako je časopis razdeljen — uvodni članek — tiskovne napake (primeri iz drugih časopisov) — važnost jezikovnega »Brusa« (slovnica!). — Spominski dnevi: Josip Jurčič s posebnim ozirom na Maribor. Nesrečni pisatelj Bevk. Spis: Če bi bil urednik časopisa... Deklamacija: F. Roš: Sneženi mož s solnčnikom.

2. **Zgodovina:** Razvoj časopisja: »Novize« v Ljubljani itd. Tiskarstvo: Gutenberg in Fust. — O narodnih mučenikih v Sremu ob svetovni vojni. Mučeniki pri nas — boj za Jugoslavijo — »Mlada Jugoslavija«! Jurčič o Višnji gori, o Pesoglavcih in Turkih — zgodovinska podlaga?

3. **Zemljepis:** Prijateljska Češkoslovaška. Praga. Predsednik Masaryk. Kaj ve o njem povedati E. Gangl. — Z aeroplanom v marcu po svetu po podatkih Alme Karlinove. Z ladjo v Alžir, kjer je že vroče.

4. **Poznavanje prirode:** Vreme v marcu. Solnce ogreva zemljo: **Konec zimskega spanja.** »Pokonci, pokonci zaspanci!« Vremenski preroki. Solnce ogreva zemljo. Poizkusi s toplomerom. Naša in morska lastavica (ing. Lupša).

5. **Higiena:** Pomlad in bolezen. Važnost obleke. — Steklina v Kuršumliji.

6. **Gospodarsko oblikovanje:** Poslovne zadeve: Kako naročim časopis, kako pošljem naročnino — položnica in nakaznica. Sestavljanje inseratov.

7. **Kmetijstvo:** Kmet pred pomladjo — pomladanska opravila. Kako si ljudje medsebojno pomagajo.

8. **Računsko in oblikosl. izražanje:** Šole in učiteljstvo v dravski banovini — primerjave — % računi — primerjava z drugimi banovinami. Trdi orehi za zdrave zobe (Dolgan). Tekme za smuško prvenstvo (primerjave z rezultati na Pohorju). Vsebinsko izračunavanje morja v fantaziji.

9. **Lepopis:** Pismo uredništvu za rubriko »Mladina piše«.

10. **Risanje in ročno delo:** Ilustracije k vsem vpisom v Delovno knjigo. Ilustracija pesmi F. Roša v 3—4 slikah. Poizkus izrezovanja črk za tiskanje iz lesa i. dr. Pojem lesoreza in linoreza — pomen za tiskarstvo.

11. **Petje:** »Naprej zastava Slave« in »Bože pravde« v smislu poziva tovarišev iz Cerkelj — 99 letnica Davorina Jenka. O pesnikovanju sploh: Kaj pravi Manica Komanova. Lastne pesmi. Delo in trud glasbenikov.

12. **Telovadba:** Dihalne vaje — pomen. Igre v pomladanskem solncu.

Tako izgleda maksimalni načrt v mojem dnevniku, kjer sem zapisal deloma svoje, deloma pa misli učencev. Možne so razne varijacije z ozirom na okolje in na zanimanje dece. Pri nas v predmestju je duševno obzorje mladine širše, zato posežemo globlje, drugod zopet ne bo mogoče. O poteku celotne delovne enote bom poročal pozneje. Razumljivo, da se je delo razpletalo po interesnih smernicah in ne po predmetih, kakor bi kdo mislil ob pogledu na načrt. To je samo zbirka snovi, iz katere črpamo zaklade, da obogatimo naše duše. Prepričan sem že sedaj, ko smo šele sredi dela, da bodo dečki videli v časopisju neprecenljivega svetovalca in učitelja. Ob koncu bomo iskreno obžalovali, da je ostalo samo pri poizkusni številki...

Pridružujem se pozivu glavnega urednika tov. Župančiča, ki prosi, da se javi čim več tovarišev in tovarišic še pred skupščino! Z združenimi močmi stvarno premotrimo uporabnost časopisa na skupni osnovi: »Iz življenja za življenje!«

Kaj bomo dali mladini?

Kdor živi med otroki, zlasti onimi, ki so v ali se bližajo pubertetni dobi, pozna njihovo duševno in telesno občutljivost in veliko dojemljivost do vsakovrstnih novotarij, ki imajo največkrat dvomljivo vrednost.

Povsod je tako, v mestih in na deželi — očitneje še v mestih, kjer otroci ne žive toliko z naravo, ampak je njih bivanje osredotočeno sredi hrupa modernih novosti in norosti, česar posledice so, da se v malih glavicah pod vtisom bežnih vsakdanjih dogodkov, morda tudi kino-predstav in časopisov, porajajo male pustolovščine, ki često končajo s pobegi od doma...

Ti otroci žive v veliki domišljiji, vidijo vse, a čutijo malo, ker jim pač njihova okolica ne dopušča, da bi se obenem z umstvenim razmahom širila vzporedno tudi kultura srca, ki je v tej dobi ravno tako, ako ne še potrebnejša.

Sodobno življenje ustvarja iz človeka stroj, stroj, ki ne sme čutiti, ki naj samo robota in gazi — zato pa je naša naloga, da skušamo kot vzgojitelji mladine to kvarno posledico sodobnosti vsaj v mladini zatirati in jo navajati na drugo lepšo pot. Ali naj še mi sami ubijamo v mladini čuvstva, ki jih že itak ugonablja tempo sodobnega življenja? In če hočemo, da ne bo iskal otrok življenja samo v zabavah, čudovitih dogodkih, pustolovščinah in za pubertetno dobo še toliko drugih privlačnih doživljajih — ali naj nudimo takemu otroku še več in izključno strahotne novosti časa, v katerem živimo? Res, življenje in svet sta realna in kdor ne hodi vštric, bo zaostal — toda s tem še ni rečeno, da moramo otroku, ki že itak živi v razdraženi miselnosti, vsiljevati samo dogodkov, ki se gode okoli nas in ki še stopnjujejo njegovo radovednost. **V otroku moramo širiti v prvi vrsti njegovo duševno obzorje v smeri srčne kulture!**

V »Učiteljskem tovarišu« pa se je oglasil nekdo, ki hoče, da zrušimo v nič, kar si šele gradimo — »Naš rod«, otroku pa dajmo časnik, ki mu bo za kratek čas in ki bo nekaka vez med mladino in modernim tempom življenja.

Vse prav! Ampak isti pisec pravi o vplivu slovstva na mladino: povest je v zabavo, v pouk pa malo ali pa nič!... Čujte, čujte, kako se to lepo sliši! Torej, če so naši veliki možje skrbeli s slovstvom samo za zabavo, potem moramo postaviti spomenike še vsem klovnom, ki so kdaj hodili tod okoli — kako bo lepo!

Isti pisec piše dalje v pozornost vzbujajočih stavkih — zelo nedosledno, da morajo namreč voditelji naroda nuditi ljudstvu zabavnih snovi! — in neuko človeštvo(!) piše dalje, bo prešlo iz sfere tope prirodnosti v sfero umne prosvete! Zanimivo in res zabavno je tole! Iz sfere nastane beseda stratosfera — blagor mu, kdor je že dosegel stratosfero prosvete!

Človek naj se torej povsem loči od »tope« prirodnosti in naj poleti v sfero umne prosvete, naj se izogiblje vsakega slovstva in ga nadomesti že mladini raje z najnovejšimi iznajdbami n. pr. o ubijanju človeštva itd. Izključno v tem duhu naj bi se torej vzgajala naša mladina in to potom časnika, ki bo nadomeščal puhle, nepoučne spise...

Obžalujem, da pisec doslej še ni našel v nobenem mladinskem delu kaj poučnega, torej nič koristnega, mladini primernega. Kaj bi torej s takimi knjigami, zažgimo jih — na knjižne police pa naložimo časnike, ki poročajo o najnovejših izumih, od katerih jih je itak 90% namenjenih ubijanju človeštva.

Umevno je, da ne smemo hoditi z zaprtimi očmi, ne smemo pa tudi biti enostranski in zapirati duri mladim srcem, ki si žele ne samo zabave, ampak tudi lepote.

Ne oporekam! Naše čitanke so pomanjkljive, ponekod že desetkrat premlete — ali pa naj zato pretrgamo nit še »Našemu rodu«, ki se je že tako priljubil mladini? Namesto da bi ga podpirali in skušali z nasveti izpopolniti, naj se podamo na čisto novo neizhojeno pot in skušamo vpeljati na šole enostranski časnik, ki bo nudil mladini samo novotarije in bi brez vsakega globljega čuvstva šel mimo odprtih src otrok? Ne! Kar smo zidali, ne smemo podreti — če kaj manjka, bomo dozidali!

Šolski časnik pa, ki bi prinašal izključno članke sodobnih novotarij in zatiral mladinsko slovstvo, ki edino vžiga v srcih mladine luč lepote in srčne kulture — tak časnik je nesprejemljiv, ker bi bil **enostranski in pomankljiv!**

Pač pa bi bilo dobro, da »Naš rod« usmeri nekaj čtiva tudi v smer sodobnih tehničnih in poučnih problemov, da se tako izpopolni vrzel. Naloga bodočih zborovanj sreskih učiteljskih društev bo tudi ta, da učiteljstvo razpravlja o šolskem listu, ki naj s pisano besedo pomaga vzgajati in voditi našo mladino.

Izboljšajmo to, kar že imamo in ne žagajmo zelene veje, na katero smo sedli!

NB. Članek je bil napisan pred izdajo »Mlade Jugoslavije«, pa smo ga odložili po sklepu odbora za šolski časopis in odbora Mladinske matice do izdaje novega lista z namenom, da se razvije debata, ko je članstvu dana možnost presoje. Po možnosti bomo objavili še par zadržanih člankov.

Adam Milkovič

Šolstvo in prosveta v dravski banovini

(Nadaljevanje.)

Prosvetno-gospodarska društva in ustanove.

Vkljub težkim gospodarskim prilikam ni prosvetno gibanje v dravski banovini nazadovalo, temveč celo napredovalo, kar dokazuje naslednji **seznam prireditev**, ki so bile vezane na dovoljenje oblastev.

V letu 1932. je bilo:		**V prvi polovici 1933.**
dramatskih prireditev	2817,	1570
glasbenih prireditev	240,	125
športnih prireditev	179,	45
izrednih kult. filmov	152,	113
predavanj	171,	140
akademij	157,	96
Skupaj prireditev	3716,	2089

V tem seznamu niso vštete prireditve ustanov, ki imajo stalen repertoir, kakor stalna gledališča, glasbene šole, prireditve šol itd.

Število vseh društev in ustanov ter njihovo stanje nam kaže naslednja statistika društev:

Število društev	2417
Število društev in odsekov, ki delujejo samostojno	5626
Ta društva imajo:	
rednih društvenih članov	185.233
ustanovnih članov	5.410
podpornih članov	7.967
aktivno sodelujočih članov	22.091
častnih članov	1.087
zaupnih članov in poročevalcev	1.982
Skupaj	223.770
Društva posedujejo knjig	288.634
v vrednosti	3,859.485 Din
Imovina društev je:	
društvenih domov 480 v vrednosti	35,542.912 Din
vrednost društvenega inventarja	27,804.377 „
vrednost drugih nepremičnin in predmetov	7,437.983 „
društva posedujejo v gotovini	4,932.047 „
društva posedujejo v raznih fondih	3,273.615 „
Skupna imovina društev	82,850.419 Din

Društva so dobila v letu 1932. podpor:

od banske uprave	483.826 Din
od občin	545.530 „
od drugod	749.869 „
Skupaj	1,779.225 Din

Društva so imela predavanj	5903
Ne deluje društev	104

Vsakoletno poročilo predlaga 1742 društev, vsakoletno poročilo ne predlaga 675.

Šolski in ljudski radio.

Lastnih radio aparatov ima šol	83
zasebne aparate uporablja šol	183
lastne aparate daje učiteljstvo na razpolago šolam	266
Skupaj posluša šolske radio-oddaje	332

To je komaj ena tretjina vseh šol.

Ker je šolski radio izredna kulturna in izobraževalna ustanova in ker se ob nedeljah na šolah poslušajo tudi kmetijska predavanja, ki jih prireja kmetijski oddelek kraljevske banske uprave za ljudstvo na deželi, se izdeluje načrt, po katerem naj bi si vsaka šola nabavila radio aparat.

Knjižnice.

Vseh knjižnic v dravski banovini je 2193, ki imajo 838.830 knjig. Od teh je bilo v lanskem letu kupljenih 51.425. Darovanih 17.640. Neposrednih čitateljev so vse knjižnice imele 684.534. V tem seznamu ni vštet a licealna knjižnica v Ljubljani, ki poseduje nad 200.000 knjig. V tem seznamu tudi niso vštete društvene knjižnice, ki posojujejo knjige samo svojim članom.

Ta statistika nam dokazuje, da se naše ljudstvo pridno poslužuje knjižnic in da je smatrati knjižnice kot izredno vzgojno in izobraževalno sredstvo.

Gledališča.

Važno kulturno delo v mestih vrše stalna narodna gledališča. Teh je sedem, in sicer eno operno, 1 dramsko in pet mešanih.

V lanskem letu je predstave teh gledališč obiskalo skupaj 187.124 oseb. Prirejenih je bilo 125 opernih del in 20 baletnih prireditev. Dramskih del je bilo: 57 klasičnih in 225 drugih. Predstav pa je bilo 14 humanitarnih in 687 občih.

(Dalje prihodnjič.)

Albert Širok:

Razgovor z E. Deržajem

Ne tak pa res ni Deržaj kot je večina naših slikarjev. V gostilni ga ne vidiš in kadar se prikaže v kavarno, je ves ožgan v obraz od višinskega solnca in vetra. Deržaj rad smuča, rad pleza po grebenih gorâ; ljubi sneg in solnce, planine in nevarnost.

Krepak, slok fant je, glasán in samozavesten. Ob njem si lahko kar tih, saj govori za vso družbo sam.

Sešla sva se v kavarni. Ko sem mu čestital, da je uspel pri nagradnem tekmovanju, se je veselo zasmejal:

»Mislil sem že, da sem pogorel! To dolgo čakanje je bilo zame prava muka. Sicer pa mislim, da sem nagrado pošteno zaslužil, potrudil sem se kot malokdaj.«

»Vaše slike otrokom zelo ugajajo, istočasno ko odklanjajo dela priznanih slikarjev, segajo z veseljem po vaših knjigah. Prva slikanica je docela pošla in od druge imamo le še malo izvodov. Ali bi mi znali pojasniti tajnost tega uspeha?«

Deržaj je izpil še zadnji požirek kave in si je zapalil cigareto.

»Bil sem učitelj, živel sem mnogo z otroki. Poznam otrokovo dušo in otrokov svet.«

In pripovedoval je z ognjem, kako si je pomagal v šoli z risanjem. Tabla je bila pri vseh predmetih bolj porisana kot popisana.

»In kdaj ste se začeli pečati z risanjem?« sem se obrnil do njega.

Deržaj se je nasmehnil.

»Komaj sem shodil, že sem najrajši segal po svinčniku, po kredi in ogliu. Za svoje »umetnine« po podu in po stenah sem dobil seveda s šibo svoj prvi honorar.

V prvem razredu osnovne šole sem napravil svojo prvo »slikanico«. O prav dobro se še spominjam, poklonil sem jo učitelju Simonu. Zgodba o počasnem rekovskem vajencu je bila to, v osmih slikah. Na glavi je nesel slaščice v prodajalno, med potoma pa so mu ptice vse slaščice pojedle.«

Ko je govoril o svoji mladosti, je Deržaj kar zažarel.

»V tretjem razredu osnovne šole mi je prišel v roke razpis nagrad Monakovske dopisne šole. Nekaj risb je bilo treba prerisati. Prerisal sem jih dobro, tako, da sem za nagrado užival vse leto brezplačno vse ugodnosti te šole.

Tako sem se pečal vedno bolj intenzivno s slikarstvom.

Kasneje sem se vpisal v »Pobudo« in sem pri prof. Šubicu lepo napredoval, ni čudno, da me je hrepenenje zaneslo od tod še na zagrebško akademijo. Zaradi svoje nemirne krvi in slabih gmotnih razmer pa — žal — nisem vzdržal dolgo na akademiji.«

Obmolknil je in je gledal za dimom cigarete, ki se je počasi vil pod strop. Rahla senca je objela njegov obraz.

V kavarni je bilo le malo ljudi. Le pri mizah ob oknih so sedeli redki gostje. V ložah so natakarji že vžigali luči, okna pa so še enkrat zagorela v večernem soncu.

Ko se je zazrl Deržaj v to zlató večera, se mu je obraz zjasnil.

»Čisto pomladanske dneve že imamo!«

»Vi ljubite naravo, morali bi biti prav za prav pokrajinar.«

»Saj to tudi sem,« je rekel Deržaj. Dozdaj sem razstavil samo eno pokrajinsko sliko — Triglavsko bajko — na slikarski razstavi na velesejmu. Upam pa, da mi bo še letos dana prilika pokazati prav lepo število pokrajin na svoji osebni razstavi v Jakopičevem paviljonu. Nekaj časa sem se bavil tudi z lesorezom in linorezi, veliko veselje pa sem imel posebno z ilustracijami. Za »Novo Evropo« v Zagrebu sem ilustriral knjigo »Slovenija«. Moje so tudi risbe v angleški knjigi Beantiful Monntains (Prekrasne gore), ki jo je napisala lektorica na univerzi Coupeland.

Veselje sem imel tudi s slikanicami, te pa tako poznate.«

»Ali bi mi lahko od teh kaj več povedali?«

»Doma smo imeli polnih 15 let kavko Katko. V tej dobi je marsikaj nakuhala. Nekaj teh dogodivščin sem rešil pozabe v slikanici »Življenje hudobne kavke Katke«. Slikanica »Za vesele in žalostne čase« je zamišljena kot nekak koledarček, ki bi spremljal naše najmlajše skozi glavne pojave v naravi med letom. Razdeljene so na 12 zgodbic, za vsak mesec je ena.

»Kapljice« pa obravnavajo krogotok vode.«

»Kako, da ste se lotili take snovi?« sem ga vprašal.

Pomislil je nekoliko:

»Misel izdati tako slikanico me je mučila že dolgo. V šoli se je obravnaval krogotok vode vselej tako dolgočasno. To me je jezilo. Sam sem pa videl v tem potovanju kapljice od morja v oblake in z oblaka na zemljo in skozi razne zemeljske plasti pa zopet do morja nazaj toliko poezije in lepote. Lotil sem se dela in moram reči, da sem s slikanico zadovoljen. Kapljice sem poosebil in da bi bila snov otrokom bolj dostopna, sem ji pridal tudi primerno fabulo. Upam, da bo všeč učiteljem in otrokom. Tudi slikarsko se mi zdi boljša od prejšnjih mojih slikanic.«

Za hip je obmolčal in si je prižgal cigareto. Kmalu pa je prišel spet do besede. Razgovor se je sukal o tem in onem.

Čas je hitel.

Ko sva stopila iz kavarne, je bila že noč; le zapad je prav rahlo še rdel v zarji večera.

F. Lužar:

K 60-letnici Julija Slapšaka

Izmed učiteljev, ki so se izredno žrtvovali za napredek šole in narodno izobrazbo je znan tovariš — upravitelj **Julče Slapšak,** ki je dne 2. marca praznoval svojo rojstno šestdesetletnico. Njegovo delovanje vidimo v mladinskem slovstvu, ki ga je obogatil s 14 knjigami. Med temi so razširjeni »Spisi Mišjakovega Julčka in Jurija Pongrca«, »Materin testament«, »Turki pod Sv. Tilnom« in drugi spisi. Mnogi so bili izdani v korist Učit. konvikta. Kakor vemo iz zatrjevanj založnikov, so ljudje te spise prav radi kupovali; nekaj je prevedenih na češki jezik. Razne stvari iz njegovega peresa srečamo tudi v »Vrtcu«, »Zvončku«, »Slovenskih večernicah«, »Čebelarju« in »Mladinski matici«. Vedno pomenljiv je njegov članek »Za ženske pravice«, ki je izhajal skoraj vse leto v »Slovenskem Učitelju« v letniku 1921. Jako uspešno Slapšakovo izvenšolsko delo pa je bilo gasilstvo, pri katerem se je udejstvoval krog 25 let; v Lešah in Vodicah je ustanovil gasilno društvo; več let (od l. 1913. do leta 1918.) je bil urednik »Gasilskega Vestnika«. Delaven je bil poleg tega pri pevskih društvih in odrih, zato je tudi častni član več društev. Veliko vnemo je imel za kmetijske stroke, za vrtnarstvo in čebelarstvo; leta 1902. je na čebelarski šoli na Dunaju napravil izpit za čebelarskega učitelja. Pa vse to je bilo takrat izvršeno, ko še ni bilo statističnih pol in rubrik o učiteljskem

Splošne vesti

T. G. MASARYK — PREDSEDNIK ČSR — 84-LETNIK.

5. marec je narodni praznik bratom Čehoslovakom, nam Jugoslovanom in vsem Slovanom. Tega dne so potekla 84 leta življenja in delovanja velikega državnika in misleca T. G. Masaryka. Ob rojstnem dnevu mu častita tudi slovensko učiteljstvo želeč, da ostane še dolgo na čelu bratske države in v vrstah onih, ki se borijo za samostojnost slovanskih narodov in neumorno delujejo za njih dobrobit.

UČITELJEM IN UČITELJICAM SRBOHRVATSKEGA JEZIKA V DRAVSKI BANOVINI!

Pri sestavi učnih načrtov za osnovne in višje narodne šole je posebno važno vprašanje pouka narodnega jezika. V tem pogledu ima dravska banovina izjemen položaj. Iz tega razloga je v učnem načrtu III. razreda osnovne šole pri narodnem jeziku sledeča pripomba:

»V šolah dravske banovine se ves ta program izvaja v slovenskem jeziku.

V čitanki je tri četrtine beril iz slovenske, ena četrtina pa iz srbohrvatske književnosti. Prepisujemo iz latinice v cirilico in obratno. Čitanje lažjih in kratkih sestavkov pripovedne vsebine. Pripovedovanje, učenje na pamet in recitiranje sestavkov in pesmi. Narek in pismeni sestavki na osnovi obdelanih beril. Dve nalogi vsako polletje. Razlike v jeziku učimo v obsegu obdelane slovenske slovnice in pravopisa. Govorne vaje z ozirom na obogatitev besednega zaklada in opozarjanje na govorne, pravopisne in slovniške razlike med slovenskim in srbohrvatskim književnim jezikom. Eno uro na teden uporabljamo za srbohrvatski jezik.«

Te pripombe se nanašajo na pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini v »Učnem načrtu za osnovne šole v kraljevini Jugoslaviji«, izdanem od min. prosv. pod O. N. br. 48.491 od 15. julija 1933., izdanem na osnovi §§ 42. in 44. zak. o nar. šolah.

To so smernice za pouk srbohrvatskega jezika v osnovni šoli. Odprto je ostalo vprašanje. v koliko se bo dal učni načrt glede narodnega jezika točno izvajati za pouk slovenskega jezika po gradivu, ki je predvideno v gori cit. učnem načrtu od I. do IV. razreda osnovne šole in vprašanje sestave posebnega učnega načrta za pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini na podlagi smernic, ki so dane v obeh gornjih pripombah.

Da je poseben učni načrt za pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini potreben, nam izpričuje že dejstvo, da je tak načrt že postojal in ga je min. prosvete odobrilo z O. N. br. 14.270 od 18. marca 1924. (Ur. list l. IV., št. 45, toč. 145 in Finkova zbirka naredb, zvezek IV., l. 1924., stran 147.)

Sedaj je zopet postalo aktualno vprašanje sestave posebnega učnega načrta za pouk srbohrvaščine v dravski banovini. Ta pouk se mora vsekakor naslanjati na vsaki stopnji na obdelano gradivo slovenskega jezika tako v glasoslovnem, pravopisnem, oblikoslovnem in stavkoslovnem oziru. To se pravi, da se more tesno naslanjati na pridobljeno jezikovno znanje slovenskega jezika na vsaki stopnji.

Obračam se do vseh tovarišic in tovarišev v dravski banovini, ki poučujejo srbohrvatski jezik ter jih prosim, da mi popolnoma konkretno pošljejo svoje mišljenje in predloge v sledečih pogledih:

1. Da izrazijo svoje mišljenje v pogledu pripomb v učnem načrtu za osnovne šole, ki so zgoraj citirane.

2. Da predlože konkretne predloge za učni načrt srbohrvatskega jezika v dravski banovini, sestavljen po gornjih smernicah za III. in IV. razred osnovnih šol ter za vse štiri razrede višje narodne šole. Načrt — po možnosti podroben — naj navaja gradivo za posamezna šolska leta tako v pogledu čitanja in govornih vaj, pismenih sestavkov, slovnice, pravopisa in jezikovnega pouka ter književnosti. Torej celoten načrt za pouk srbohrvaščine v dravski banovini za osnovno in višjo narodno šolo.

3. Da izrazijo svoje mišljenje tudi v pogledu čitank.

Ta material mi je nujno potreben, zato prosim vse tovarišice in tovariše, da mi čimprej dostavijo zaprošeno gradivo, ker mi pozneje ne bi več služilo. Najnujneje je gradivo za višjo narodno šolo.

V Ljubljani, dne 6. marca 1934.

Ivan Dimnik, s. r.

K »MANJVREDNIM IN PREMALO NARODNIM UČITELJEM V PREKMURJU«.

Iz časopisnih poročil sem še-le zvedel o nekih izjavah g. čl. b. sv. Küharja iz Puconcev (ne iz Murske Sobote), ki jih je dal na letošnjem zasedanju banskega sveta o učiteljstvu v Prekmurju. Bil sem ta dan zaposlen v odseku, ki je obravnaval načrt uredbe o občinskih uslužbencih. Zato nisem mogel na nje reagirati. Naj storim to naknadno.

Živim v Prekmurju nad 14 let. Ves čas se ukvarjam tudi z javnim delom, zato poznam razmere. In eno moram ugotoviti: Kolikor so se pri nas razmere konsolidirale, kolikor se je tukajšnje življenje pojugoslovenilo, kolikor moremo zabeležiti napredek na kulturnem, gospodarskem in socialnem področju, vse to je zasluga v največji meri našega učiteljstva, prav posebno na podeželju. Ti naši učitelji niso prišli semkaj v rožnate razmere, marsikje so naleteli na nevšečnosti in odpore, ki so jih zanetili vaški magnati stare miselnosti. Vztrajali so, prožeti idealizma in brezkompromisnega nacionalizma, z vso vnemo uredili šolske prilike in pouk, pri tem pa so se še udejstvovali na vseh poljih javnega življenja. Po večini so našli v učiteljih — domačinih prave tovariše in s skupnimi močmi so odstranjevali predsodke, ki jih je ustvarilo tisočletno življenje pod drugo državo.

Pravilno poudarja odgovor JUU sreskega društva v Murski Soboti, da so v Prekmurju urejene in normalne razmere. Je to zasluga v ogromni meri našega učiteljstva. O tem bo nekdaj podala svojo sodbo tudi zgodovina, ki bo pa tudi povedala, kdo in kje je vzrok, da ni konsolidacija še bolj napredovala, da včasih zaznamujemo celo tudi nazadovanje. V kolikor se to dogaja in ovira še popolnejšo ureditev razmer, se vrši proti volji ogromne večine našega podeželskega učiteljstva.

Murska Sobota, dne 1. marca 1934.

Anton Koder, čl. b. sveta.

— **Plače za april. Šolske upravitelje opozarjamo, da dostavijo takoj računovodstvu banske uprave unikat in duplikat plačilnega lista za april, ker se bo sicer izplačilo mesečnih prejemkov radi tehničnih ovir zopet zavleklo. Gornjemu pozivu naj ugode upraviteljstva, četudi še ni prejelo učiteljstvo plače za marec. Plačilni list za marec naj vrnejo računovodstvu naknadno po izplačilu prejemkov.**

— **Učni načrt za višjo narodno šolo.** Vsem gg. nadzornikom, tovarišicam in tovarišem se tem potom prav prisrčno zahvaljujem za material, ki so mi ga poslali v pogledu učnih načrtov za višjo narodno šolo, ker mi je nemogoče se vsakemu posebe zahvaliti. — V Ljubljani, 6. marca 1934. — **Ivan Dimnik.**

— **Tovarišice! Udeležite se polnoštevilno zborovanja poklicnih žen, ki se vrši v nedeljo 11. marca ob 10. uri v veliki dvorani »Zvezde«. Gre za našo bitno pravico do dela.**

— **Na sestanku brezposelnih učiteljskih abiturientov in abiturientk** dne 20. febr. t. l. se je osnoval pripravljalni odbor odseka istih pri JUU, sekcija Maribor, kar naj blagovolijo vsa učiteljska društva vzeti na znanje. T. č. predsednik.

— **Medvedek Markec.** Kakor doznavamo, namerava z ozirom na velik uspeh, katerega ima v **»Našem rodu«** povest: Medvedek Markec, izdati avtor to mladinsko delo v knjigi. Vsaki šoli bo dostavljen po en izvod za tamošnjo šol. knjižnico. Tovariši in tovarišice pa se tem potom naprošajo, da nabero med učenci nekaj naročnikov za to ljubko povest. Cena trdo vezani knjigi bo Din 15·50 — plačljivo ob prejemu ob koncu meseca maja. Naročila pet ali več izvodov so poštnine prosta! Da bi bilo možno vsaj približno pravočasno določiti naklado, se naprošajo tovariši in tovarišice, da sporoče avtorju število naročnikov in šole na naslov: Adam Milkovič, šol. uprav., Ljubljana — Bežigrad.

— **Namesto venca** na grob gospe Julijane Križeve, pokojne matere tovarišice Angele Tomažičeve, je darovalo učiteljstvo III. deške narodne šole v Mariboru Din 125·— Podmladku R. K. na isti šoli.

— **Izšel je list »Rejec malih živali«,** edini slovenski list za pospeševanje reje malih živali, to je predvsem perutnine, kuncev, golobov, koz, ovac, ptic itd. List prinaša strokovne poljudne sestavke in članke o reji posameznih vrst malih živali in je namenjen vsem, ki se zanimajo za to panogo. List, ki ga izdaja in urejuje šol. upravitelj, tov. **Inkret Alfonz v Šenkovem turnu,** prav toplo priporočamo učiteljstvu, ki se peča z rejo malih živali. Uredništvo in uprava je v Šenkovem turnu, p. Vodice nad Ljubljano. List izhaja mesečno in znaša naročnina 30 Din letno.

— **Pot h gospodarski obnovi.** Varčevanje — podlaga vsega gospodarstva — Kako lahko sami pripomoremo k zboljšanju gospodarskih razmer, nam kaže knjižica dr. Vladimirja Murka. Glavni namen te knjižice je utrditi v ljudeh zaupanje do denarnih zavodov, brez katerih ni kreditnega gospodarstva, brez kredita pa ni napredka v gospodarskem življenju. Knjižico vsem, ki jim je do ozdravitve težkih gospodarskih razmer, toplo priporočamo. Dobi se pri Zvezi jugoslovenskih hranilnic, Prešernova ulica 3.

— **URADNI REPERTORIJ. Učiteljska tiskarna je založila uradni repertorij v obliki beležnega mesečnega koledarja, ki bo stal od 10 do 12 Din (po višini naklade). Naroča se direktno pri Učiteljski tiskarni. Tiskovina je praktično sestavljena in vsakemu šolskemu upravitelju nujno potrebna. — Naročite takoj, ker bo šele naklada določila definitivno ceno.**

ČETRTI ZVEZEK ZBIRKE ZAKONA O NARODNIH ŠOLAH OD PAVLA FLERETA.

V pripravi je četrti zvezek zakona o narodnih šolah, katero zbirko urejuje in pripravlja gospod Pavle Flerè. V tem zvezku bodo sledeča zakonita določila: I. **Dosedanje izpremembe v zakonu o narodnih šolah od 5. dec. 1929:** Kateri zakoniti predpisi v zakonu o narodnih šolah od 5. dec. 1929. so dosedaj črtani, dopolnjeni ali izpremenjeni? Zakoniti predpisi, s katerimi so črtani, dopolnjeni ali izpremenjeni predpisi zakona o narodnih šolah od 5. dec. 1929.: A. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah od 7. jul. 1930. B. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah od 29. dec. 1930. C. Zakon o veronauku v narodnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah Č. Uradniški zakon od 31. marca 1931. (določbe, ki se tičejo zakona o narodnih šolah): 1. Posebne določbe, ki so izpremenile zakon o narodnih šolah; 2. Določbe, ki so dopolnile zakon o narodnih šolah; 3. Splošne določbe, ki so izpremenile zakon o narodnih šolah. D. Zakon o občinah. E. Finančni zakon za leto 1933./34. II. **Pravilnik o ambulantnih šolah in stanicah:** Pravilnik o ambulantnih šolah. Pravilnik o šolskih stanicah. III. **Pravila o opravljanju praktičnih izpitov:** Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita. Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učiteljice gospodinjskih šol in tečajev. Pravila o opravljanju praktičnega zabaviljskega izpita. IV. **Zakon o obvezni telesni vzgoji.**

KOMENTAR K ZAKONU O NARODNIH ŠOLAH.

V Beogradu pripravljata gg. **B. J. Todorović,** pravni referent min. prosvete in **A. Bogosavljević,** sekretar pravnega odseka istega ministrstva novo izdajo zakona o narodnih šolah s tolmačenjem v zvezi z zakonom o uradnikih, uredbah in pravilniki ter odloki min. prosvete, državnega sveta in upravnih sodišč, zakona o občinah itd. V tej izdaji bo tudi tolmačenje pravic in dolžnosti učiteljev narodnih šol z ozirom na gornje odločbe in zakone.

Ni potreba, da govorimo mnogo o nujni potrebi in važnosti take izdaje zakona o narodnih šolah. Gotovo ga bodo pozdravili vsi učitelji, posebno pa šolski upravitelji in nadzorniki, ker bodo v njem našli vse odredbe, ki so sedaj raztresene po raznih razpisih in odlokih ter izdajah poedinih zakonov. Oba pisca sta iz prakse in dnevnega opravka s pravnimi zadevami priredila izdajo tako, da bo lahko služila tudi vsem upravnim oblastvom, šolskim odborom itd. Sporna vprašanja sta preštudirala dobro v svoji štiriletni praksi.

Nova izdaja zakona bo dotiskana do ca. 25. t. m. Za prednaročnike, ki poravnajo naročnino vnaprej, stane izvod 20 Din, pozneje bo cena zvišana na 30 Din. Denar je treba poslati po čekovni nakajnici na ime **Branislav J. Todorović, pravni referent min. prosvete, Beograd. Ček. rač. št. 56.779.**

Ker bo gornja izdaja zakona o narodnih šolah lahko dobro služila vsakomur in se bo na podlagi nje lahko tudi točneje zavzel za svoje koristi, to izdajo prav toplo priporočamo vsemu učiteljstvu, vsem šolskim upravam, občinam itd. Istočasno s poslanim denarjem naj vsakdo z dopisnico javi naročilo na naslov **B. J. Todorović, pravni referent min. prosvete, Beograd, Sarajevska 4/II.** Izdaja je prirejena v srbohrvatskem jeziku.

izvenšolskem delu. Pač pa je bila zajamčena učiteljeva stalnost. Slapšak je učiteljeval v Trebelnem, Lešah, Vodicah, Radovljici, Mostah in nazadnje v Ljubljani na IV. mestni šoli. Nekaj let je bil dodeljen k bivšemu oblastnemu šolskemu odboru, kjer je kot preizkušen šolnik skrbno delal za pomnožitev in izboljšanje šolskih zgradb.

Svoj šestdesetletni spominski dan je obhajal v krogu svoje skrbne žene Jerice in družine, v kateri ima 10 otrok. Vsi so prav lepo vzgojeni, eden je duhovnik, 3 hčerke meščansko-šolske učiteljice, 1 narodna učiteljica, a 5 jih še študira. Med preskrbljenimi otroki se je rodila spoštljiva zavest, da so staršem pomagali preskrbeti idiličen dom. Pri tolikem družinskem vodstvu, kjer je Julče delaven kakor njegove čebelice, deli žnjim njegova žena vse težave in seveda upe za lepše dni. Ker sam nikoli ni slabe volje, je svojih šest križev kaj dobro prenesel. Sedaj je še na delu pri »Mladinski matici«, kjer je odbornik že od njenega začetka, ko je bilo treba vse poslovanje iz nič za bodočnost ustvariti. Vedno je ostal pri čuvstvu za lepo in pravo, ter umeva na taki podlagi vsak spis za mladino temeljito oceniti. Ko smo na neki seji »Mladinske matice« presojali rokopise za nagrado, sem opazil, da so za čuvstvenega Julčka prikladne besede, ki jih je nekoč zapisal slavni francoski pisatelj Anatole France: »V umetnosti kot v ljubezni zadošča nagon. Znanost prinaša vanjo samo prav nadležno luč. Čeprav je lepota odvisna od geometrije, je vendar edino s čuvstvom mogoče objeti njene nežne oblike.« Toliko mimogrede iz najinega zadnjega skupnega dela. — Skozi težke čase je šel Slapšak, a ostal je mladosten in trden v svojem mišljenju. Naj dočaka v tem še mnogo srečnih let.

Podmladek Jadranske Straže

IZLET SLOVENSKIH PODMLADKOV JADRANSKE STRAŽE NA JADRAN.

Letos v maju in juniju pohite mladi stražarji na naš Jadran. Vse je že v teku. Trodnevni izlet iz dravske banovine na Sušak in s parnikom na Rab bo stal 150 Din. Vožnja sama okrog 100 Din, prenočišče in prehrana ostalo. Že v teku šolskega leta smo opozorili vse Podmladke, naj zbirajo v izletniški fond. Dohodki članarine, prireditev, podpore K. O. JS in lastni prihranki naj omogočijo vsakemu Podmladku, da se vsaj z dvema članoma že letos udeleži izleta na morje. Ako bodo vsi ogranki pridno delali, bodo prihodnje leto blagajne že bolj polne, pa jih pojde še več in tako vsako leto. V teku svojega šolanja mora vsak Podmladkar in Podmladkarica vsaj enkrat na morje.

Iz mnogih šol prihajajo na sekcijo PJS v Ljubljani prošnje za podporo. Pomislite, dragi Podmladkarji, ako bi dala Oblastna odbora JS vsakemu izmed 600 Podmladkov podporo le za vožnjo 1 osebe, znese to 60.000 dinarjev, ako bi pa plačala vsakemu Podmladku le eno celo izletnino, polnih 90.000 dinarjev. Ker je Podmladkov vsak dan več, lahko računamo za podporo izdatek 100.000 dinarjev. Tako velikih vsot, žal, še ne premoremo. Izpraznili bi ves socialni fond in še premalo bi bilo. Kaj pa dom? Kdaj bomo prišli potem do njega?

Razvidite, da je s podporo v taki obliki nemogoče. Sekcija se trudi, da oskrbi izletnikom čim cenejši izlet, proste vožnje po vlaku pa se žal ne da doseči. V tem slučaju bi lahko državna železnica ukinila vsak drug promet in vozila v maju in juniju le Podmladkarje na morje. Saj bi bili potem čez noč vsi učenci in učenke, dijaki in dijakinje vseh šol v banovini, teh je okoli 190.000, v vsej državi nad milijon, člani PJS.

V prvi polovici maja pohite na morje naše srednje in strokovne šole, v drugi polovici maja in v juniju meščanske in osnovne šole. Sekcija želi, da bi se tudi odrasli pridružili tem izletom. Ako se jih prijavi za 1 izlet 300, dobe na vlaku tretjinsko vožnjo; za odrasle bi bil izlet nekako za 50 Din dražji. Podmladkarji, opozorite svoje starše, sorodnike in znance na lepo priliko!

Da bo sekciji omogočeno pravočasno oskrbeti in določiti izletniške vlake in ladje, prenočišča in prehrano, naj vsi Podmladki **nujno** javijo sekciji PJS pri banski upravi IV. v Ljubljani: število izletnikov Podmladka in odraslih, ločeno, vstopno postajo in eventualne želje.

Še je čas, zbirajte, da Vas pojde čim več že letos na jugoslovenski Jadran, biser naše zemlje.

Učiteljski pravnik

—§ **Vprašanje:** Ali pripada učiteljici, poročeni z neučiteljem, naturalno stanovanje, če ne živita z možem v istem kraju?

Odgovor: Po čl. 30. finančnega zakona za l. 1933./34. ne pripada učiteljici, poročeni z neučiteljem, stanarina, torej tudi nima pravice do naturalnega stanovanja. Le v slučaju, če bi bila poročena učiteljica sodno ločena, bi imela pravico do stanarine z ozirom na odločitev ministrstva prosvete v konkretnem slučaju, ki je odločilo, da učiteljica nima pravice do stanarine, ker ni sodno ločena. Prostovoljno pa lahko kraj. šol. odbor dodeli naturalno stanovanje taki učiteljici, ako s tem ni prikrajšana druga učna moč na šoli, ki ima pravico do naturalnega stanovanja.

Mladinska matica

—mm **Poizkusna številka mladinskega časopisa.** Čeprav je bilo že večkrat javljeno, da izide samo ena poizkusna številka mladinskega časopisa, dobiva uprava dnevno več pisem, kjer učiteljstvo vprašuje, kako bo z nadaljnjim izhajanjem »Mlade Jugoslavije«. Da ne bomo odgovarjali vsakemu posebe, pojasnimo tu še enkrat, kako je s to stvarjo. Ker so bili nekateri učitelji in morda tudi učenci nezadovoljni z »Našim rodom«, češ, da je preliteraren, je sklenila Mladinska matica prenustiti učencem in učiteljstvu, da odločajo sami, ali naj izhaja v prihodnjem šolskem letu »Naš rod« dalje kot dosedaj s knjigami Mladinske matice, ali pa mladinski časopis »Mlada Jugoslavija«.

Letna naročnina za »Naš rod« in knjige je Din 22·50, letna naročnina za »Mlado Jugoslavijo« s knjigami pa je preračunana na 25 Din. Seveda bi mladinski časopis izhajal dvakrat na mesec, in sicer tudi v septembru in juniju. Poizkusna številka je bila izdana, da vsak lažje primerja in se lažje odloči. Končna odločitev pade na banovinski skupščini.

—mm **Za prve razrede** smo ponatisnili **Ribičičevo** knjigo »Mihec in Jakec«. S svojo slikopisno metodo ima knjiga čudovite uspehe. Vsi, ki so knjigo uporabljali, so polni hvale o njej. Delo je natrpano z nad 1000 slikcami Maksima in O. Gasparija. Da omogočimo nakup knjige tudi revnejšim učencem, smo znižali ceno kartoniranim izvodom od 12 Din na 8, vendar le do preklica. Kasneje se bo prodajala knjiga po 10 Din.

LETOŠNJE PUBLIKACIJE MLADINSKE MATICE

1. **Kresnice VII.** s prispevki otrok.
2. **France Bevk:** Paglavci.
3. **Edo Kardelj:** Potovanje skozi čas (oris gospodarske zgodovine za mlade ljudi).
4. **Edo Deržaj:** Kapljice. (Slikanica z besedilom v 4 barvah.)

Učiteljski pevski zbor JUU

REVIJA MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV.

Na povabilo »Trboveljskega slavčka« potom »Učit. tovariša« na sodelovanje k njegovemu jubilejnemu 100. koncertnemu nastopu, ki se bo vršil 3. junija t. l. v času velesejma v Ljubljani v Unionski dvorani, se je javilo 24 mlad. pevskih zborov iz dravske banovine in sicer: Licejska osnovna šola v Ljubljani, osnovna šola na Grabnu v Ljubljani, Št. Vid nad Ljubljano, meščanska Tržič, osnovna Jesenice, Studenec - Ig, Radeče pri Zid. mostu, Sokolski mlad. pevski zbor Jesenice, meščanska Novo mesto, osnovna Horjul, Komenda, Mlad. pevski zbor Glasbenega društva Zagorje ob Savi, Medija - Izlake, Dol pri Hrastniku, Cerkveni mlad. pevski zbor Brežice,

Planina pri Sevnici, Sv. Jurij ob j. ž., Šmartno ob Paki, Šoštanj, Žetale pri Rogatcu, Žice pri Konjicah, Gor. Lendava, Dol. Lendava in Lipa p. Beltinci.

Vsled tako velikega odziva bomo razdelili zbore v dva nastopa: v dopoldanski ob 11. uri in popoldanski koncert ob 15. uri. »Trboveljski slavček« kot jubilant bo nastopil na obeh. Ker so nekateri zbori zelo oddaljeni in jim dela težkoče prihod ozir. odhod vlakov, naj čimpreje sporočijo na Upravitelstvo deške narodne šole Trbovlje-Vode — kedaj želijo nastopiti, predpoldne ali popoldne. Bližnji zbori se bodo uvrstili po potrebi, ozirajoč se na zbore in skladbe, da bo celoten spored obeh koncertov kolikor mogoče stilen in kvalitativen. Vsled tega prosimo, da javijo vsi priglašenci čim prej skladbe, ki jih bodo izvajali (najkasneje do konca t. m.). Vsak zbor naj javi ne le 2 skladbi, temveč 3 ali 4, ker bo gotovo več zborov z istimi prijavami; naj pa podčrtajo, katere so jim ljubše. Pošljejo naj tudi prepise partitur (po možnosti tudi razdelitev po glasovih). Za skupen nastop so zbrane zelo lahke in sicer: Iv. Grbčeva: »Greje in se smeje« in »Snežinke« ter Adamičeva »Svatovska«. Vse skladbe so v 2. štev. »Grlice«; vsak pevovodja naj se strogo ravna po navodilih za razumevanje in izvajanje skladb, ki so v književni prilogi iste revije.

Ekskurzijski odsek

SMUČARSKI IZLET EO.

—eo EO namerava prirediti v dneh 18. in 19. t. m. dvodnevni smučarski izlet na Veliko planino. Odhod 17. popoldne. Kdor se namerava izleta udeležiti, naj javi do 12. marca, da bomo pravočasno preskrbeli prenočišče. Izlet se bo vršil samo v primeru ugodnih snežnih razmer. Če teh ne bo, ga bomo prestavili na poznejši čas.

Šolski radio

—r **XXII. teden.** V torek dne 13. marca bo predaval g. **Jagodič Vojko** »Potovanje vzgaja«. Razpored: 1. Kdaj potujemo; kako naj potujemo; kam naj potujemo. 2. Vzgojni pomen potovanj po domači zemlji; po tuji zemlji. 3. Poučni dogodki s potovanj. V petek dne 16. marca bo predaval g. **Zor Miroslav** »Življenje otrok pri raznih narodih«. Razpored: 1. Med japonskimi dečki. 2. Igre japonskih otrok. 3. Japonski otroci v šoli. 4. Dnevno življenje malih Kitajcev v Kantonu. 5. Kitajska šola. 6. Siamski otrok na vasi in v šoli. 7. Malajski dečki. 8. Otroci na Cejlonu. 9. Dnevno življenje egipčanskih otrok. 10. Mali Egipčani v šoli. Pripravite zemljevide omenjenih dežel, po možnosti tudi slike ljudskih tipov in tamošnjih pokrajin!

—r **Kmetijska radio predavanja.** V nedeljo dne 11. marca ob 7. uri 45 minut: Izboljšanje zemljišč; g. ing. **Pirc Alfonz.** Ob 16. uri: O gnojilih in gnojenju II.; g. ing. **Turk Jakob.**

Stanovska organizacija JUU

Iz sekcije

—s **Učitelji — občinski odborniki.** — **V krškem srezu** so trije učitelji v občinskih odborih: **Janko Vanič, Ivan Pečnik** in **Dolinar Zdenko. V logaškem srezu** je 6 učiteljev v obč. odborih: **Šušteršič Josip, Dolgan Josip, Mercina Franc, Vrtačnik Milan, Vončina Josip** in **Sartori Milan. V litijskem srezu** so 4 učitelji v obč. odborih: **Levstik Janko, Kolenc Lojze, Kovačič Maks** in **Bajec Janko. V srezu Maribor levi breg** so 3 učitelji v obč. odborih: **Ivan Hlebec, Adam Sardoč** in **Franc Kramer. V srezu Maribor desni breg** so 3 učitelji v obč. odborih: **Ernest Vranc, Ivan Lukman** in **Ivan Robič. V srezu Murska Sobota** je 6 učiteljev v obč. odborih: **Džuban Josip, Gabrijelčič Fran, Pojbič Julij, Ratkai Edmund, Ševančič Rudolf** in **Titan Jožef. V novomeškem srezu** je 6 učiteljev v obč. odborih: **Ciril Dequal, Vilko Menard, Karel Gregorc, Alojzij Ivanetič, Anton Lamut** in **Fran Hočevar. V ormoškem srezu** je 7 učiteljev v obč. odborih: **Venigerholz Fric, Rosina Adolf, Megla Milan, Pinterič Drago, Bitenc Rado, Bezjak Simon** in **Žerjav Albert. V ptujskem srezu** so 4 učitelji v obč. odborih: **Mirko Majcen, Karel Sorec, Hinko Klenovšek** in **Zvonko Prodan. V srezu Slovenjgradec** je občinski odbornik **Kopač Leopold.**

—s **Obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo.** Nešteto je vprašanj, ki se pojavljajo pri sekciji, da zadevajo tudi obrtno in trgovsko-nadaljevalno šolstvo. Pri teh vprašanjih so pa prizadeti tudi tovariši, ki poučujejo na teh šolah. Pri sekciji je že obstojal odsek za to šolstvo, ki pa ni prišel do pravega razmaha, ker se nihče ni hotel posvetiti temu delu. Da bo sekcija imela posvetovalen organ tudi v tem pogledu, apeliramo na tov. iz Ljubljane in okolice, ki poučujejo na teh šolah, da se prostovoljno javijo za sodelovanje v tem odseku in da si sami organizirajo delo v tem pogledu, ki ga naj izvrši sekcija. Nešteto je vprašanj, ki so potrebna rešitve na tem polju. Vnanji člani, ki imajo smisla za to delo, se lahko javijo za širši odbor, ki bi ga sekcija sklicala v primeru potrebe, odnosno bi odsek pismeno zaslišal njihovo mnenje in bi tudi oni pismeno dajali inicijativo odseku.

Iz društev:

= **JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH** bo zborovalo v soboto, dne 17. t. m. ob 10. uri v Rogaški Slatini. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje vadniškega učitelja **Koprivca** iz Maribora o temi »Metoda Marije Montessori«. Dolžnost članstva je, da se zborovanj polnoštevilno udeležuje ter da povabi k zborovanjem brezposelne abituriente. — **Odbor.**

= **JUU SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICI** bo zborovalo v soboto dne 17. marca na Jesenicah. Zborovanje se začne kakor običajno po prihodu jutranjega vlaka. Na dnevnem redu so važne društvene in stanovske zadeve, volitev nove društvene uprave ter predavanje. Pred zborovanjem odborova seja.
Odbor.

= **JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU** bo zborovalo v soboto 17. marca ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu.

Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo poda tov. predsednik. 2. O naših gospodarskih ustanovah poroča tajnik. 3. O mladinskem tisku predava tov. Tratar. A. Slučajnosti. 5. Vrtnarski krožek: zamenjava semen, gomoljev, cepičev itd. Razgovor o delu vrtnarskega krožka.

Vse tovariše(-ice), ki se bavijo z vrtnarstvom, opozarjamo na okrožnico vrtnarskega krožka.

17. marca popoldne se prične župni prosvetni tečaj sokolske župe Novo mesto, ki bo trajal 17., 18. in 19. marca. 17. marca zvečer se bo vršila sokolska akademija, 18. marca pa v telovadnici osnovne šole koncert »Trboveljskih slavčkov«.

Naj nihče ne manjka! ODBOR.

= **JUU SRESKO DRUŠTVO M. SOBOTA** bo zborovalo dne 24. marca 1934. v Murski Soboti. Dnevni red: Zapisnik o zadnjem zborovanju, predsednikovo poročilo, predavanje tov. Šavlija o učiteljski osebnosti, društvene zadeve in dopisi, slučajnosti. Začetek ob 9. uri. ODBOR.

Poročila:

+ **JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO** je zborovalo dne 31. januarja t. l. dopoldne na II. deški osnovni šoli z običajnim dnevnim redom in predavanjem o temeljih državljanske vzgoje, ki ga je podal univ. prof. g. dr. **K. Ozvald.** Zborovanje je bilo od strani članstva in brezposelnih učiteljskih abiturientov izredno dobro obiskano.

Predsednik je uvodoma podal pregledno poročilo o predsedniškem zboru naše sekcije, ki se je vršil dne 14. jan. t. l. v Ljubljani. Po prečitanju sprejetih resolucij in sklepov predsedniškega zbora je med drugim omenil sodelovanje JUU z drugimi kulturnimi in nacionalnimi organizacijami, o pristopu organizacije v JČ ligo, v JB ligo in k Društvu prijateljev poljskega naroda.

V imenu brezposelnih učiteljskih abiturientov se je zahvalil za tople besede predsednika tov. **Vojko Jagodic** s prošnjo, naj navzoči tudi v bodoče podpirajo brezposelne tovariše, posebno one, ki nadaljujejo svoj študij na ljubljanski univerzi.

Obširno situacijsko poročilo je podal predsednik sekcije g. **Ivan Dimnik.**

Sledilo je predavanje o temeljih državljanske vzgoje. Jedro izvajanj g. univ. prof. **Ozvalda** je ugotovitev, da le dober človek more biti dober državljan. Biti pravi državljan je kulturnemu človeku tako neizogibna potreba, kakor gospodarstvo, poklic, rodbina, znanost, umetnost in resnica. Gospodu predavatelju se je predsednik v imenu vseh ponovno iskreno zahvalil.

Predsednik: **Vek. Mlekuž.** Tajnik: **Jos. Mihelič.**

+ **JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR-DESNI BREG** je zborovalo dne 10. februarja 1934. v Mariboru. Navzočih 84 članov(ic), t. j. 80%.

Tov. predsednik **Petrovič** je po otvoritvenem pozdravu dal besedo kmet. referentu g. **Zupancu,** kateri je predaval o umni živinoreji, poljedelstvu, sadjarstvu, vrtnarstvu, vinarstvu in čebelarstvu ter vzpodbujal učiteljstvo, da nudi na deželi svojo pomoč kmetskemu stanu, ki jo vedno nujno potrebuje.

Nato je tov. Petrovič podal »Iz šolske prakse« koncentr. tedensko sliko razrednega dela, slonečega na principu priložnostnega pouka ter samodelavnosti, nazorno pokazano sestavljeni sliki tedenskega programa dela. Ta referat, kakor njegova kratka metodiška slika v zadnjem zborovanju: »Priprava za analizo stavkovih členov« je po nastali debati pokazal, da so kratke slike iz »Šolske prakse« lahko prav zanimive in plodovite.

Pri razgovoru o učnih načrtih se je ugotovilo, da je z ozirom na praktično proučitev treba rok podaljšati. Potrebne so prej enotne knjige drž. izdaje. — Sprejet je bil predlog: »Sedaj vpeljane dijaške knjižice, ki se spisujejo vsako leto posebej, povzročajo obilo dela, kraj. šol. odborom pa precejšne stroške. Dijaške knjižice naj se urede tako, da bodo obsegale 4 leta za osnovno šolo in 4 leta za višjo narodno šolo. Prav tako pa tudi Matični listi, ki naj se zopet uvedejo«.

Pri dopisih se je sklenilo, da se z ozirom na vlogo brezposelnih intelektualcev, pridružujemo resoluciji sreskega društva Maribor-mesto.

Prihodnje zborovanje bo dne 10. marca t. l., na katerem bo predavala g. **Pirkmajerjeva** o Lavtarjevi metodi in njegovih računicah.

Predsednik: **Simon Petrovič,** l. r. Tajnik: **Ivan Šeško,** l. r.

Novosti na knjižnem trgu

—k **Telovadne igre in raznoterosti.** Sestavil **Lavrenčič Ivan** v Mariboru. V Učiteljski tiskarni je izšla gornja knjiga, ki vsebuje 490 iger in raznoterosti, primernih za šole in društva. V knjigi je mnogo slik in skic, ki objasnjujejo igre, ki so razdeljene po vplivih na telo. Naroča se jo pri založniku: **Lavrenčič Ivan, Maribor, Smetanova 32.** Cena knjigi je Din 32·—.

—k **»Mojstrski izpit«,** priročnik kandidatom za mojstrske izpite. Knjigo je priredil Janko **Traven,** izdala »Ljubljanska založba«, Ljubljana. Snov je razdeljena v skrčeni obliki tako, da je pregledna, toda nudi kljub temu vso tvarino, ki jo mora danes obvladati vsak kandidat za mojstrski izpit. Knjiga obsega čez 250 strani in ima sledečo vsebino: 1. obrtni zakon; 2. zakon o zavarovanju delavcev; 3. predpisi za zaščito delavstva; 4. trgovinstvo, trgovski zakon, menični zakon, konkurzni zakon itd., knjigovodstvo, kalkulacija; 5. državoznanstvo; 6. davki; 7. oris zgodovine rokodelskega obrta; 8. dodatek s stvarnim kazalom.

Ta knjiga je potrebna vsakemu obrtniku, posebno dobrodošla pa bo učiteljstvu, ki poučuje na obrtnih nadaljevalnih šolah. Cena knjigi je Din 30·—. Kdor pošlje denar naprej, prejme knjigo poštnine prosto.

—k **Dr. Mirko Rupel, »Slovenski protestantski pisci«.** Izdala Tiskovna zadruga. Opremil ing. arh. Janko Omahen. Natisnila Delniška tiskarna. Cena za broš. izvod Din 150·—, v platno vezan Din 165·—, v polusnje vezan Din 175·—. V knjigi so zbrani najznačilnejši primeri slovenske vezane in nevezane besede iz šestnajstega stoletja, odlomki iz spisov začetnikov našega slovstva, zlasti Primoža Trubarja. Zastopani so vsi avtorji iz te dobe, vsak sorazmerno svojemu pomenu za našo tedanjo književnost in z besedilom, ki najverneje kaže njegov jezik in slog. Tudi slike, ki krase knjigo, izpopolnjujejo nje vsebinsko vrednost. Knjigo priporočamo šolam in učiteljstvu.

NA DELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9
priporoča: naočnike, ščipalnike, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Pelikan tinta ne najeda peresa ter teče lahko in enakomerno. Pisava ostane trajno vidna

VELETRGOVINA
F. König
CELJE
Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in **gramofonov,** kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Šolske knjige
za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah
šolske zvezke
vsakovrstne, za šolske in domače vaje
šolske potrebščine
za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno
KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

UGODNOST!
Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110
ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ◆ STRITARJEVA ULICA 3

Za dame
elegantne damske plašče in kostume, od cenejšega do finega, izgotavljamo po meri
Za gospode
vsakovrstne obleke in površne suknje po meri, že od nizkih cen navzgor
Za dame in gospode
vsa sportna oblačila kakor: trenčkoti, dežni plašči, pumparice, vsakovrstne specialne jopiče za sport, ter vsa smučarska oblačila
Za deco plaščki
K. PUČNIK
Šelenburgova ulica štev. 1 nasproti kavarne „Zvezda"
Za cenjeno učiteljstvo znatno nižje cene in ugodnosti odplačevanja!

Glavni in odgovorni urednik **Andrej Skulj.** — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja **Ivan Dimnik.** Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.